

Dichter Antonius Silalahi:

‘Dit is het land der blinden’

De wereld van de Indonesische dichter Antonius Silalahi bestaat uit geluiden. Sinds hij op zijn negende blind werd, vormen zijn oren de belangrijkste verbinding met de wereld. Maar dat Antonius meer ziet dan menig ziende, blijkt uit zijn gedichten.

TEKST EN FOTOGRAFIE MARIJE PLOMP

De zesendertigjarige Antonius Silalahi woont aan de rand van Medan, de hoofdstad van Noord-Sumatra, samen met zijn eveneens blinde vrouw en hun tweejarige zoontje. Zijn visuele handicap weerhoudt hem er niet van actief te zijn in literaire kringen. In 2004, 2005 en 2008 verschenen drie dichtbundels van zijn hand. Verder is hij lid van een plaatselijke vereniging van schrijvers en dichters, *Komunitas Pualam*, verzorgt hij samen met enkele collega's een wekelijks radioprogramma over poëzie, en is hij voorzitter van een regionale organisatie die de belangen van visueel gehandicapten behartigt. Het levensverhaal van Antonius mag gerust opmerkelijk worden genoemd. In niet-westerse landen zoals Indonesië is het niet vanzelfsprekend dat blinden een plekje in de maatschappij veroveren. Maar als je daarbij ook nog eens de steun van familie moet ontberen, lijkt dit een bijna onmogelijke taak.

Een leven opbouwen

Antonius werd in 1973 geboren in Pematang Siantar, een middelgrote stad in Noord-Sumatra. Toen hij negen jaar oud was werd hij door ziekte blind. Een jaar later verloor hij zijn vader en werd hij wees; zijn

Keer op keer getuigen de gedichten van Antonius van zijn zorg om vernietiging van de natuurlijke rijkdommen van zijn land. De ongerepte natuur in Noord-Sumatra wordt bedreigd door oprukkende palmplantages van grote maatschappijen en kleine boeren die hun akkers willen uitbreiden.

moeder was al eerder overleden. Hij stopte met school en hielp zijn oma op de akkers. Toen vond een ontmoeting plaats die de verdere loop van zijn leven zou bepalen: de Nederlandse zuster Jeanette van Paassen die een revalidatiekliniek in Pematang Siantar bestierde, leerde Antonius kennen en nam hem mee naar Medan. Zuster Jeanette herinnert zich haar eerste ontmoeting met de kleine Anton nog goed: 'Hij werd door het dorps hoofd bij mij gebracht, een klein mager, maar pienter ventje met hele vieze tanden. Niemand had hem ooit vertelt hoe hij zijn tanden kon poetsen. Ik zei dat hij de volgende dag met mij mee mocht, maar alleen als hij schone tanden had. En zo gebeurde het ook. Ik was verbaasd toen ik zijn stralend witte gebit zag. Hij had zijn tanden met wat as op zijn vinger schoon gepoetst.' Met steun van zuster Jeanette kon Antonius eerst naar het speciaal, en daarna naar het reguliere onderwijs. Zijn leerboeken las hij in braille. Toen hij zestien jaar oud was, vetrok hij alleen naar Bandung om er zijn middelbare school af te maken. In zijn vrije tijd volgde hij een cursus tot masseur en ging vervolgens als masseur aan de slag. Antonius wilde echter graag als docent werken in het blindenonderwijs, en dus toog hij naar Yogyakarta om daar de lerarenopleiding te doen. Toen hij was

Dichter Antonius Silalahi:

'Dit is het land der blinden'

De wereld van de Indonesische dichter Antonius Silalahi bestaat uit geluiden. Sinds hij op zijn negende blind werd, vormen zijn oren de belangrijkste verbinding met de wereld. Maar dat Antonius meer ziet dan menig ziende, blijkt uit zijn gedichten.

TEKST EN FOTOGRAFIE MARIJE PLOMP

De zesendertigjarige Antonius Silalahi woont aan de rand van Medan, de hoofdstad van Noord-Sumatra, samen met zijn eveneens blinde vrouw en hun tweejarige zoontje. Zijn visuele handicap weerhoudt hem er niet van actief te zijn in literaire kringen. In 2004, 2005 en 2008 verschenen drie dichtbundels van zijn hand. Verder is hij lid van een plaatselijke vereniging van schrijvers en dichters, *Komunitas Pualam*, verzorgt hij samen met enkele collega's een wekelijks radioprogramma over poëzie, en is hij voorzitter van een regionale organisatie die de belangen van visueel gehandicapten behartigt. Het levensverhaal van Antonius mag gerust opmerkelijk worden genoemd. In niet-westerse landen zoals Indonesië is het niet vanzelfsprekend dat blinden een plekje in de maatschappij veroveren. Maar als je daarbij ook nog eens de steun van familie moet ontberen, lijkt dit een bijna onmogelijke taak.

Een leven opbouwen

Antonius werd in 1973 geboren in Pematang Siantar, een middelgrote stad in Noord-Sumatra. Toen hij negen jaar oud was werd hij door ziekte blind. Een jaar later verloor hij zijn vader en werd hij wees; zijn

moeder was al eerder overleden. Hij stopte met school en hielp zijn oma op de akkers. Toen vond een ontmoeting plaats die de verdere loop van zijn leven zou bepalen: de Nederlandse zuster Jeanette van Paassen die een revalidatiekliniek in Pematang Siantar bestierde, leerde Antonius kennen en nam hem mee naar Medan. Zuster Jeanette herinnert zich haar eerste ontmoeting met de kleine Anton nog goed: 'Hij werd door het dorps hoofd bij mij gebracht, een klein mager, maar pienter ventje met hele vieze tanden. Niemand had hem ooit vertelt hoe hij zijn tanden kon poetsen. Ik zei dat hij de volgende dag met mij mee mocht, maar alleen als hij schone tanden had. En zo gebeurde het ook. Ik was verbaasd toen ik zijn stralend witte gebit zag. Hij had zijn tanden met wat as op zijn vinger schoon gepoetst.' Met steun van zuster Jeanette kon Antonius eerst naar het speciaal, en daarna naar het reguliere onderwijs. Zijn leerboeken las hij in braille. Toen hij zestien jaar oud was, vertrok hij alleen naar Bandung om er zijn middelbare school af te maken. In zijn vrije tijd volgde hij een cursus tot masseur en ging vervolgens als masseur aan de slag. Antonius wilde echter graag als docent werken in het blindenonderwijs, en dus toog hij naar Yogyakarta om daar de lerarenopleiding te doen. Toen hij was

Keer op keer getuigen de gedichten van Antonius van zijn zorg om vernietiging van de natuurlijke rijkdommen van zijn land. De ongerepte natuur in Noord-Sumatra wordt bedreigd door oprukkende palmplantages van grote maatschappijen en kleine boeren die hun akkers willen uitbreiden.

afgestudeerd keerde hij terug naar Noord-Sumatra en vestigde zich in Medan in de hoop er als docent een baan te vinden. Helaas is het aantal scholen in Medan waar hij als docent zou kunnen werken niet erg groot en heeft hij tot nu toe nog geen baan kunnen vinden. Tijdens zijn middelbare schoolperiode begon Antonius met het schrijven van gedichten, maar pas terug in Medan richtte hij zich geheel op een toekomst in de literatuur. Net als de meeste dichters en schrijvers in Indonesië kan Antonius niet leven van de verkoop van zijn bundels. Af en toe masseert hij gasten van het nabijgelegen Hotel Deli River van het Nederlands-Indonesische echtpaar Dirk Buiskool en Diana Pardamean. Maar zonder een vast inkomen is hij genoodzaakt met zijn gezin een eenvoudig bestaan te leiden.

Blind in gedichten

In de gedichten van Antonius komen verschillende thema's aan bod; zo klaagt hij de sociale en politieke misstanden in zijn land aan en toont hij zijn zorgen om de natuur. Ook schrijft hij over natuurrampen zoals aardbevingen en de tsunami van 2004. Maar de meeste indruk maken zijn gedichten over zijn ervaringen als blinde man in de Indonesische maatschappij. Zijn gedichten kenmerken zich onder andere door de aanwezigheid van meerdere betekenislagen. Door gebruik te maken van sterke metaforen geeft hij treffend uitdrukking aan zijn gevoelens. Zo beschrijft hij hoe hij op een dag werd 'overvallen' door iemand die hem een paar roepiah in zijn handen duwde, terwijl hij op zijn vriend stond te wachten. Hij beschrijft de paar munten in zijn hand als een mes dat in zijn lichaam werd gestoken:

'Het incident op de stoep 5,5 kilometer buiten de stad'

Rustig wachtte ik op de stoep
Op mijn vriend die van ver kwam
Toen jij plots opdook
En mij neerstak met je paar schamele roepiah
Voor een ogenblik klapte ik ineem
Terwijl jij trots lachend langsliep

Vertrapt werd ik daar op de stoep, 5,5 kilometer buiten de stad
Er was geen ambulance die mij naar het ziekenhuis bracht
Niemand ging achter mijn overvaller aan om hem te arresteren
Alleen de stilte kwam even naar mij toe en fluisterde in mijn oor:
'Vriend, dit is het land der blinden'

'Insiden trotoar 5,5'

*Sepi kutunggu di trotoar itu
Temanku menuju pulau seberang
Tiba-tiba kau datang
Lalu menikamku dengan recehan itu
Aku terkapar seketika
Dan kau berlalu sambil tersenyum bangga*

*Aku terinjak-injak di trotoar 5,5
Tak ada ambulance yang membawaku ke rumah sakit*

*Penikamku tak ada yang mengejar dan menangkap
Hanya sunyi yang menjenguk dan berbisik
'Kawan, ini negeri orang-orang buta'*

Van blinde zien

De laatste regel van het gedicht wijst op de blindheid van de maatschappij. Het contrast tussen de blinde Antonius en de niet-blinde mens die wel kijkt, maar niets ziet, komt veel voor in zijn werk. Antonius' levensmotto *Netra hilang; hati berkumandang*, 'Gezichtsvermogen kwijt; het hart verrijkt' laat ook zien dat het onvermogen om te kijken hem niet belemmert om dingen te zien, integendeel. De maatschappij is blind, niet hij: blind voor ware gevoelens en voor de maatschappelijke tekortkomingen.

In 'Ik weet' komt dit 'blinde zien' ook naar voren:

'Ik weet'

Ik weet dat jij daar bent
En dat je alles wat niet van jou is opslokt
Stop maar,
Want er is geen duister in mijn ogen
Er is geen geheime gang
Er is geen ondergrondse ruimte

'Aku tahu'

*Aku tahu kau di situ
Seraya melahap semua yang bukan milikmu
Berhentilah,
Tak ada gelap di buta mataku
Tak ada lorong rahasia
Tak ada ruang bawah tanah*

Zijn liefde voor en verlangen naar God komt tot uitdrukking in het aandoenlijke gedicht 'God', samen met het belang van zijn handen om als blinde de wereld te kunnen aftasten. Maar het gedicht gaat ook over uitsluiting en anders zijn. De reinheid van de handen staat hier voor de reinheid van de gelovige ziel:

'God'

Wanneer ik en mijn vriend voor u staan
Wie van ons geeft u dan een hand?
Mij, een blinde
Die iedere dag met zijn handen de wereld aftast
Zodat ze nooit schoon zijn
Of mijn ziende vriend
Die zijn handen niet hoeft te gebruiken
Zodat ze altijd schoon zijn

Maar God
Ik heb mijn handen al gewassen
In het watervat voor uw poort

De schamele bezittingen van een vuilnisraper in Medan. Kleine liederen zoals vuilnisoprapers, becakrijders, buschauffeurs en boeren figureren vaak in de het werk van Antonius.

Mijn vriend niet
Wie van ons geeft u straks een hand
En mag met u mee aanzitten aan het avondmaal?

'Tuhan'

*Jika aku dan sahabatku datang padamu
Siapakah yang kau salam dari antara kami
Aku orang yang tidak dapat melihat
Saban hari meraba-raba
Hingga tanganku tak pernah bersih
Sahabatku orang yang dapat melihat
Tak perlu meraba-raba
Hingga tangannya senantiasa bersih*

*Akan tetapi Tuhan
Aku telah membasuh tanganku hingga bersih
Di bejana yang tersedia di muka pintuMu
Sedang sahabatku tidak
Siapakah yang kau salam dari antara kami
Lalu masuk turut dalam perjamuanMu*

Protest

De meeste kracht ligt in de langere gedichten van Antonius. Daar is hij in staat om een bepaalde verwachting op te bouwen en de lezer ten slotte op een bijzondere manier te laten 'struikelen', te verrassen. Eén van zijn gedichten 'Geef mij de stem van een donderslag' doet wat betreft de kracht waarmee de lezer wordt aangeropen denken

aan het werk van een andere dichter uit Medan, uit een vroegere periode: Chairil Anwar. De telkens terugkerende regel 'Geef mij de stem van een donderslag' herhaalt het effect van de regel 'Ik wil nog duizend jaar leven' in het beroemde gedicht van Chairil Anwar, 'Aku'. Tussen de regels verhaalt Anton over het gemis aan familie, over eenzaamheid en over uitsluiting:

'Geef mij de stem van een donderslag'

Geef mij de stem van een donderslag
Om mijn slapende vader te wekken
Opdat ik niet over straat hoeft te zwerven
Mijn moeder niet zal verdwalen in het woud van de nacht
En wij allen gelukkig aan kunnen zitten aan de tafel van de weldaad

Geef mij de stem van een donderslag
Om mijn familie te roepen die afstand houdt
Opdat intimiteit niet verandert in vuur
Het leven niet op één wiel verder rijdt
En uitglijdt en sterft zonder dat er een begrafenis zal zijn

Geef mij de stem van een donderslag
Om de dief te roepen die mijn toekomst rooft
Opdat ik geen zwerver in mijn eigen, rijke land wordt
Hé, luister jij wel
Geef mij de stem van een donderslag
Opdat dit geweeklaag zal weergalmen
En de muren van het individualisme om zal stoten
En ook ik de appel van de vooruitgang zal genieten

Hé, luister jij wel
Geef mij de stem van een donderslag
Of ben je soms ook doof zoals zij?

'Beri aku suara petir'

*Beri aku suara petir
Untuk membangunkan Bapakku yang sedang tidur
Agar aku tak terlantar die jalanan
Ibuku tak tersesat di rimba malam
Dan kami bahagia di meja kenikmatan*

*Beri aku suara petir
Untuk panggilkan saudaraku yang menjauh
Agar kemesraan tak jadi api
Hidup tak berputar di atas satu roda
Tergelincir lalu mati tanpa upacara pemakaman*

*Beri aku suara petir
Untuk teriakkan maling yang menjarah masa depanku
Agar aku tak jadi pengemis di negeriku yang kaya raya
Hei, dengarkah kau
Beri aku suara petir*

De schamele bezittingen van een vuilnisraper in Medan. Kleine lieden zoals vuilnisopapers, becakrijders, buschauffeurs en boeren figureren vaak in de het werk van Antonius.

Mijn vriend niet
Wie van ons geeft u straks een hand
En mag met u mee aanzitten aan het avondmaal?

'Tuhan'

Jika aku dan sahabatku datang padamu
Siapakah yang kau salam dari antara kami
Aku orang yang tidak dapat melihat
Sabam hari meraba-raba
Hingga tanganku tak pernah bersih
Sahabatku orang yang dapat melihat
Tak perlu meraba-raba
Hingga tangannya senantiasa bersih

Akan tetapi Tuhan
Aku telah membasuh tanganku hingga bersih
Di bejana yang tersedia di muka pintuMu
Sedang sahabatku tidak
Siapakah yang kau salam dari antara kami
Lalu masuk turut dalam perjamuanMu

Protest

De meeste kracht ligt in de langere gedichten van Antonius. Daar is hij in staat om een bepaalde verwachting op te bouwen en de lezer ten slotte op een bijzondere manier te laten 'struikelen', te verrassen. Eén van zijn gedichten 'Geef mij de stem van een donderslag' doet wat betreft de kracht waarmee de lezer wordt aangeropen denken

aan het werk van een andere dichter uit Medan, uit een vroegere periode: Chairil Anwar. De telkens terugkerende regel 'Geef mij de stem van een donderslag' herhaalt het effect van de regel 'Ik wil nog duizend jaar leven' in het beroemde gedicht van Chairil Anwar, 'Aku'. Tussen de regels verhaalt Anton over het gemis aan familie, over eenzaamheid en over uitsluiting:

'Geef mij de stem van een donderslag'

Geef mij de stem van een donderslag
Om mijn slapende vader te wekken
Opdat ik niet over straat hoeft te zwerven
Mijn moeder niet zal verdwalen in het woud van de nacht
En wij allen gelukkig aan kunnen zitten aan de tafel van de weldaad

Geef mij de stem van een donderslag
Om mijn familie te roepen die afstand houdt
Opdat intimiteit niet verandert in vuur
Het leven niet op één wiel verder rijdt
En uitglijdt en sterft zonder dat er een begrafenis zal zijn

Geef mij de stem van een donderslag
Om de dief te roepen die mijn toekomst rooft
Opdat ik geen zwerver in mijn eigen, rijke land wordt
Hé, luister jij wel
Geef mij de stem van een donderslag
Opdat dit geweeklaag zal weergalmen
En de muren van het individualisme om zal stoten
En ook ik de appel van de vooruitgang zal genieten

Hé, luister jij wel
Geef mij de stem van een donderslag
Of ben je soms ook doof zoals zij?

'Beri aku suara petir'

Beri aku suara petir
Untuk membangunkan Bapakku yang sedang tidur
Agar aku tak terlantar die jalanan
Ibuku tak tersesat di rimba malam
Dan kami bahagia di meja kenikmatan

Beri aku suara petir
Untuk panggilan saudaraku yang menjauh
Agar kemesraan tak jadi api
Hidup tak berputar di atas satu roda
Tergelincir lalu mati tanpa upacara pemakaman

Beri aku suara petir
Untuk teriakkan maling yang menjarah masa depanku
Agar aku tak jadi pengemis di negeriku yang kaya raya
Hei, dengarkah kau
Beri aku suara petir

Agar rintih membahana
Menembus tembok-tembok individualism
Dan aku pun turut menikmati apel kemajuan itu

Hei, dengarkah kau
Beri aku suara petir
Ataukah kau juga tuli seperti mereka

Tot slot een laatste thema dat vaak terugkeert in de overpeinzingen van Antonius: het geluid van de tropische moessonregen. De regen houdt hem gezelschap als hij alleen is, maar tegelijkertijd beseft hij dat de regen ook een vijand kan zijn. Ieder jaar weer verdrinken er inwoners van Medan als hun bouwvallige huisjes op de oevers van de Deli rivier worden meegesleurd door het wassende water. Maar de regen treft geen blaam, het is de mens - met zijn inhaligheid, die de regen tegen zijn wil dood en verderf doet zaaien:

'Regen'

De regen is de weg naar de zee kwijt
Kan de weg niet langer vinden naar de grond
Alles is steen
Alles is ijzer
Alles is beton

Hevige regen wordt door de hemel uitgestort
Zet kantoren, fabrieken en scholen onder water
Sleurt woonhuizen, heilige huizen en mensen mee
En dat alleen omdat de regen de zee wil ontmoeten
Heimwee heeft naar de zee

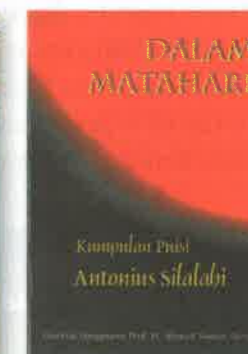

Helmwee heeft naar het binnenste der aarde
Maar alle wegen er naar toe zijn al afgesloten
Door inhaligheid en nalatigheid

'Hujan'

Hujan kehilangan jalan kelaut
Tak menemukan jalan ke dalam bumi
Segalanya batu
Segalanya besi
Segalanya beton

Hujan deras dikururkan langit
Menenggelamkan perkantoran, pabrik, sekolah
Menghanyutkan pemukiman, rumah ibadah dan manusia
Hujan hanya ingin bertemu laut
Hujan rindu laut
Tapi jalan telah tertutup semuanya
oleh keserakahan dan keteledoran

De drie bundels zijn verkrijgbaar bij de auteur zelf. Hij spreekt uitsluitend Indonesisch: tilpon +6281533152018 (hou rekening met het tijdsverschil!), e-mail: an_silal@yahoo.com